VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Euroopan tilastoasetus

HALLINTOVALIOKUNTA
28.9.2023 KLO 12.30
MINNA SNECK

Euroopan tilastoasetus

Tarve tilastoasetuksen muutokselle:

Tilastot vastaisivat entistä paremmin yhteiskunnallisten muutosten ja ennakoimattomien kriisien aiheuttamiin uusiin tietotarpeisiin

Tavoitteita:

- laajempi tiedonsaantioikeus yksityisten tiedontuottajien aineistoihin

- uusien digitaalisten tietolähteiden hyödyntäminen

- Euroopan tilastojärjestelmän (ESS) tehokkuuden parantaminen sekä jäsenvaltioille ja tiedonantajille aiheutuvien kustannusten sekä hallinnollisten rasitteiden vähentäminen.

Euroopan tilastoasetus

- Komissio ehdottaa muutettavaksi neljää artiklaa ja lisättävän yhdeksän artiklaa
- Tilastointia koskevat keskeiset määritelmät: säädetään uusia määritelmiä (esim. tiedot, metatiedot, tietojen uudelleenkäyttö, tietojen yhteiskäyttö, tietojen haltija, kriisi) ja uusitaan vanhoja
- laajennettaisiin nykyistä ’käyttö tilastotarkoituksiin’ määritelmää siten, että tilastoaineiston käyttö tutkimustarkoituksiin, mukaan lukien otantakehikoiden luominen hallinnollisten aineistojen perusteella, luetaan osaksi tällaisia tilastotarkoituksia.

Euroopan tilastoasetus

- Tavoitteita:
- Kiireellisiin tietotarpeisiin reagointi kriisiaikoina; komissiolla mahdollisuus säätää väliaikaisia tilastotoimia, kun EU:n lainsäädännön hätämekanismit käynnistyvät (esim. uudet tiedonkeruut tai koordinoinut toimet Europan tasolla ajantasaisten tilastojen saamiseksi)
  - Kuultava Euroopan tilastojärjestelmäkomiteaa
  - Toimien merkityksellisyys ja kattavuus
  - Enintään 24 kk

Euroopan tilastasetus

- Tavoitteita:
- Tehokkaampi tiedonsaanti julkisista ja yksityisistä tiedonlähteistä:
- Tiukennettu vaatimus: kansalliset julkiset elimet tarjoavat kansallisille tilastolaitoksille ja muille kansallisille viranomaisille pääsyn hallinnollisiin tietoihin ja oikeuden niiden uudelleenkäyttöön ja integroimiseen maksutta ja viipymättä sekä sellaisella tiheydellä (ml. aikataulu), että nämä voivat tuottaa ja toimittaa tilastoja komissiolle (Eurostatille) unionin tilastolainsäädännössä vahvistettujen määräaikojen ja laatuvaatimusten mukaisesti

Euroopan tilastoasetus

- Tavoitteita:
- Eurostatilla olisi pyynnöstä oltava viipymättä pääsy unionin elinten ja virastojen ylläpitämien tietokantojen ja yhteentoimivuusjärjestelmien sisältämiin tietoihin ja metatietoihin ja oikeus niiden uudelleenkäyttöön ja integroimiseen.
- digitaalisten palvelujen sivutuotteena yrityksille muodostuvien aineistojen käyttö, ei sovellettaisi pieniin ja mikroyrityksiin.
- Tarvittaessa sakkomenettely

Euroopan tilastoasetus

- Tavoitteita:
- Tietojen yhteiskäytön edistäminen Euroopan tilastojärjestelmässä: ei koske henkilötietoja eikä salassa pidettäviä tietoja, joista tilastoyksikkö voidaan tunnistaa
- Ei koske kansalliseen turvallisuuteen ja sotilasasioihin liittyviä tietoja
- Tietojen uudelleenkäytön tehostaminen: Tietoja, jotka on saatu julkisista lähteistä, ei pidettäisi salassa pidettävinä, kun niitä käytetään tilastotarkoituksiin

Euroopan tilastoasetus

- Tavoitteita:
- Kansallisten tilastolaitosten uudet tehtävät kansallisessa tiedonhallinnassa: mm. datanhallinta-asetuksessa säädetyt tehtävät

Euroopan tilastoasetus

- Valtioneuvoston kanta
- Asetusehdotus tavoitteiltaan kannatettava, ml digitaalisten tietolähteiden laaja käyttö sekä tiedon saaminen yksityisiltä tiedontuottajilta
- Tärkeää varmistaa, että sakkojen asettamismahdollisuuden seuraamukset ovat tehokkaita ja oikeasuhtaisia. Seuraamusten tulisi myös olla linjassa yleisen tietosuoja-asetuksen seuraamussääntelyn kanssa.

Europan tilastoasetus

- Valtioneuvosto kiinnittää huomiota siihen, että muidenkin kansallisten Euroopan tilastoja laativien viranomaisten kuin kansallisen tilastolaitosten oikeudet saada käyttöönsä yksityisten tiedontuottajien aineistoja sekä mahdollisuus osallistua kriisiaikoina koordinoituihin tilastotoimiin ja tietojen yhteiskäyttöön toteutuvat tarkoituksenmukaisella ja tehokkaalla tavalla.
- Tärkeää kustannusten ja hallinnollisen taakan arviointi yrityksille, tilastovirastoille ja tilastoviranomaisille
- Komission toimivaltuuksien tulisi olla tarkka rajaisia, oikeasuhtaisia, tarkoituksenmukaisia ja hyvin perusteltuja.

Euroopan tilastoasetus

- riittävästi liikkumavaraa käytännön toteutukseen kansallisesti
- huomioitava mahdolliset IT-järjestelmämuutokset
- tarkoituksenmukaista asetuksen määritelmien uudistamista
- Kannatetaan, että kansalliset tilastoviranomaiset osallistuvat kansallisten datanhallintakehyksissä mainittujen tehtävien hoitamiseen
- Seuraava neuvoston tilastotyöryhmä 4.10., jossa puheenjohtajamaan kompromissiehdotus